

Język Haseł Przedmiotowych BN i Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna – autonomia czy korelacja?

Wanda Klenczon
Biblioteka Narodowa

*Współpraca bibliotek pedagogicznych w rozwoju języków informacyjno –
wyszukiwawczych”, Sulejówek 20 – 21 października 2011 r.*

Język haseł przedmiotowych

- pozorna naturalność słownictwa
- sztuczna i skomplikowana gramatyka
- trudne do wyjaśnienia odstępstwa od reguł

Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna

-symbole, nawet proste, nieczytelne dla użytkowników docelowych

**→ niezrozumienie haseł/symboli,
słabe wykorzystanie w katalogach**

opracowanie w jhp i UKD - **trudne,
czasochłonne i kosztowne**

**→ użyteczność haseł rzeczowych
jest coraz częściej kwestionowana**

Jak zaspokoić oczekiwania współczesnego
użytkownika

a jednocześnie nie utracić danych już
obecnych w naszych bazach?

Jak podnieść jakość haseł i wydajność
opracowania rzeczowego
nie zwiększając kosztów?

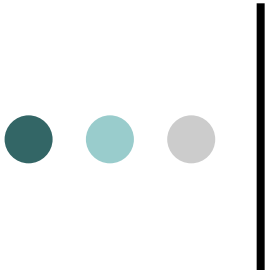

Kierunki zmian

- weryfikacja słownictwa
- uproszczenie gramatyki

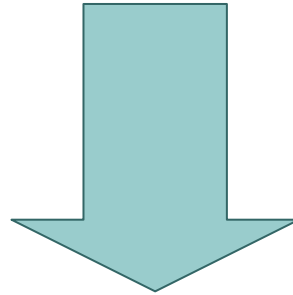

- więcej punktów dostępu
- grupowanie informacji w katalogu

JHP BN - forma, rodzaj, gatunek, typ dokumentu

- **Zaniechanie stosowania określników formalnych**
(podpole „v” w polach grupy 6xx)

- wprowadzenie **terminów indeksowych w polu 655 gatunek/forma/typ dokumentu (tematy formalne)**
 - ← określniki formalne („v”)
 - ← tematy (650)
 - ← nowe terminy

Podręczniki

„v” → 155/655

- - podręcznik dla dzieci
 - - podręcznik dla szkół podstawowych
 - - podręcznik dla gimnazjów
 - - podręcznik dla szkół zawodowych
 - - podręcznik dla szkół ponadgimnazjalnych
 - - podręcznik dla szkół średnich
 - - podręcznik szkolny
- **Podręczniki dla dzieci**
 - **Podręczniki dla szkół podstawowych**
 - **Podręczniki dla gimnazjów**
 - **Podręczniki dla szkół zawodowych**
 - **Podręczniki dla szkół ponadgimnazjalnych**
 - **Podręczniki dla szkół średnich**
 - **Podręczniki szkolne**
-

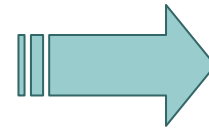
Usunięcie określnika formalnego, dodanie tematu

- Unia Europejska - a Polska – finanse -
materiały konferencyjne
- Finanse publiczne – Polska - od 1989 r. - materiały konferencyjne
- Polska - a Unia Europejska – finanse -
materiały konferencyjne
- Unia Europejska - a Polska – finanse
- Finanse publiczne – Polska - od 1989 r.
- Polska - a Unia Europejska – finanse
- Materiały konferencyjne

Usunięcie określnika formalnego, dodanie tematu, zmiana metody opisu

- Matematyka -
podręcznik dla
gimnazjów

- Matematyka –
gimnazja
- Podręczniki dla
gimnazjów

Usunięcie określnika formalnego, dodanie tematu, zmiana metody opisu

- Dziecko –
wychowanie -
poradnik
- Dziecko –
wychowanie
- Poradniki dla
rodziców

Określniki chronologiczne – zasadność stosowania?

☐ Wychowankowie domów dziecka -- Polska -- 20 w.	3
☐ Wychowankowie domów dziecka -- Polska -- 1918-1939 r.	2
☐ Wychowankowie domów dziecka -- Polska -- 1939-1945 r.	3
☐ Wychowankowie domów dziecka -- Polska -- 1944-1956 r.	2
☐ Wychowankowie domów dziecka -- Polska -- 1944-1989 r.	2
☐ Wychowankowie domów dziecka -- Polska -- od 1944 r.	2000 1
☐ Wychowankowie domów dziecka -- Polska -- od 1989 r.	1999 1
☐ Wychowankowie domów dziecka -- Polska -- od 2001 r.	2010 1
☐ Wychowankowie domów dziecka -- socjologia -- Polska -- od 1989 r.	1999 1
☐ Wychowankowie domów dziecka -- socjologia -- Polska -- od 2001 r.	5

648 - Subject Added Entry- Chronological Term (R)

- dodatkowy punkt dostępu rzeczowego wskazujący na zasięg chronologiczny opisywanego dokumentu/zasobu
- wyrażony datą lub przedziałem dat
- w praktyce BN: niekontrolowany punkt dostępu

Autor Bury, Roman.
Tytuł **130 lat Ochotniczej Straży Pożarnej w Sieniawie / [aut., wyd. Roman Bury].**
Adres wydawniczy [Sieniawa] : Roman Bury, [2011].

LOKALIZACJA	SYGNATURA	UWAGA
MAG DZS		
MAG DZS		
Opis fizyczny	[2], 535 s. : il. ; 21 cm.	
Tytuł grzbietowy	OSP Sieniawa	
Wariant tytułu	Sto trzydzieści lat Ochotniczej Straży Pożarnej w Sieniawie	
Uwagi	Na okł. podtyt.: 1880-2010. Bibliogr. s. 531-534.	
Hasło przedmiotowe	<u>Ochotnicza Straż Pożarna (Sieniawa)</u> <u>1880-2010</u> <u>Sieniawa (woj. podkarpackie, pow. Przeworsk) -- historia</u> <u>Sieniawa (woj. podkarpackie, pow. Przeworsk) -- pożarnictwo</u>	
ISBN	8391724638	
UKD	614.84 94(438)	

Propozycja:
wprowadzenie haseł odpowiadających
poszczególnym okresom dziejów

o np.

- Prehistoria
- Historia starożytna
- Literatura średniowieczna
- Sztuka nowożytna

jako dodatkowych, prostych punktów
dostępu

UKD zapis pionowy

- Od 2011 r. wprowadzono **zmiany zapisu symboli UKD z poziomego na pionowy** (w „Przewodniku Bibliograficznym” i w katalogu BN).
- rozpoczęto prace nad kartoteką wzorcową UKD.

UKD zapis pionowy

- Umieszczone w tablicach skróconych UDC-P058 symbole poddziałów wspólnych stosowane są w wyborze
- Stosowane są wszystkie symbole proste z tablic skróconych
- Symbole rozwinięte i złożone są modyfikowane

UKD zapis pionowy

- Symbole złożone UKD zapisywane w osobnych polach, np.
 - Kodeks karny i cywilny
 - 343
 - 347
- z wyjątkiem tzw. symboli jednolitych
- Symbole rozwinięte z podziałem wspólnym czasu "...” zapisywane będą w jednym polu

Poddział wspólny formy (0...) zapisywany w osobnym polu

- stosowane wybrane symbole.
- (02.053.2) Książki dla dzieci i młodzieży (popularnonaukowe)
- (03) Encyklopedie. Słowniki encyklopedyczne. Wydawnictwa informacyjne
- (036) Przewodniki o charakterze praktycznym lub opisowym
- (038) Słowniki
- (042) Kazania
- (07) Wydawnictwa dydaktyczne. Podręczniki
- (075.2) Podręczniki dla szkół podstawowych. Elementarze
- (075.3) Podręczniki dla szkół średnich
- (075.3-021.64) Podręczniki dla gimnazjum
- (075.3-021.66) Podręczniki dla liceum, technikum
- (075.8) Podręczniki dla szkół wyższych. Skrypty
- (076) Materiały do ćwiczeń praktycznych
- (084.1) Przedstawienia obrazowe. Ilustracje. Albumy
- (091) Opracowania historyczne

Wspólny kierunek

- uproszczenie gramatyki JHP BN
- uproszczenie zapisu symboli UKD

= ten sam kierunek zmian

wymuszony przez funkcjonowanie
języków informacyjno-
wyszukiwawczych w środowisku
komputerowym/sieciowym

Korelacja języków?

- Czy opracowując dokumenty w dwóch językach powinniśmy myśleć o indeksowaniu
 - na równym czy
 - na różnym poziomie szczegółowości?
- np..
 - hasła przedmiotowe wyszczególniające
 - symbole UKD grupujące materiał w katalogu?

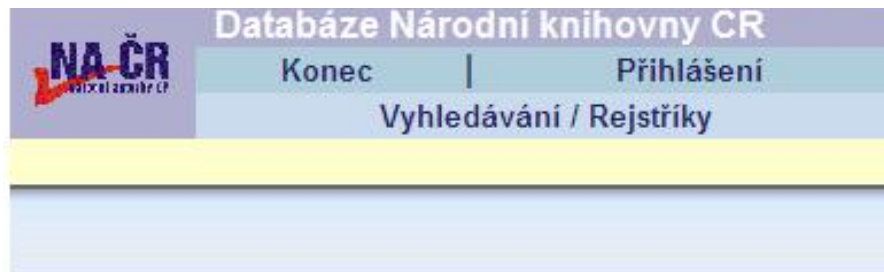
Korelacja języków

- odrębność czy
- łączność obu kartotek wzorcowych?

- np.
 - symbole UKD uwzględniane w rekordach wzorcowych haseł przedmiotowych?

Czenas – rekord wzorcowy

AUT - Úplné zobrazení záznamu

Zvolte formát: [Standardní](#) -- [MARC](#)

Ident. číslo	ph590278
Záhlaví	● biblická archeologie
Nadřazený termín	archeologie
	biblistika
MDT	● 902-27-23
Angl. ekvivalent	Biblical archaeology
Skupina Konspektu	● 902 - Archeologie [8]

Library of Congress Subject Headings

LIBRARY OF CONGRESS AUTHORITIES

View this record in: [MARCXML](#) | [MADS](#) | [LC Authorities & Vocabularies](#)

Educators

LC control no. sh 85041161

LC classification LA2301 LA2397 Biography
LB51 LB875 Theories and systems

Topical heading Educators
Browse this term in [LC Authorities](#) or the [LC Online Catalog](#)

Variant(s) Faculty (Education)

See also Education
Browse this term in [LC Authorities](#)

Teachers
Browse this term in [LC Authorities](#)

Scope note Here are entered works on persons who are specialists in the field of education or who are authorities on educational problems, theories, and methods. Works on persons whose occupation it is to instruct are entered under Teachers.

Subject example tracing Note under Teachers

LCCN Permalink: A Service of the Library of Congress

More information: [LCCN Permalink FAQ](#)

[About](#) | [Site Map](#) | [Contact](#) | [Accessibility](#) | [Legal](#) | [External Link Disclaimer](#) | [USA.gov](#)

Autonomia czy korelacja?

- wzajemne uzupełnianie się obu języków informacyjno-wyszukiwawczych umożliwiłoby bardziej efektywne, wieloaspektowe wyszukiwanie informacji:
 - punktowe
 - skupiające

Oczekiwania użytkowników – czy na pewno kwadratura koła?

- informacja pozyskiwana łatwo i szybko
- informacja wysokiej jakości

?

Zapraszam do dyskusji

Wanda Klenczon

Biblioteka Narodowa

w.klenczon@bn.org.pl